

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут економіки та управління
Обліково-фінансовий факультет

Кафедра обліку і оподаткування

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Методичні рекомендації

для виконання практичних завдань та самостійної роботи
здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка» денної форми навчання

Миколаїв

2018

УДК 657(072)
Б 94

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від _____2018 р. протокол № ____.

Укладачі:

- Н. В. Потриваєва – д-р. екон. наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет;
- Т. С. Пісоченко – канд. екон. наук, асистент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет

Рецензенти:

- І. І. Потриваєв – начальник відділу фінансово-кредитного забезпечення, бухгалтерського обліку та звітності Департаменту агропромислового розвитку Миколаївської облдержадміністрації.
- О. М. Вишнеvsька – д-р. екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1: Сутність бухгалтерського обліку, його принципи і об'єкти	5
Тема 2: Метод бухгалтерського обліку	11
Тема 3: Система бухгалтерського обліку	21
Тема 4: Облік грошових коштів, розрахункових та кредитних операцій	25
Тема 5: Облік інвестицій	32
Тема 6: Облік запасів	33
Тема 7: Облік необоротних активів	37
Тема 8: Облік оплати праці та розрахунків з працівниками	46
Тема 9: Облік витрат підприємства	52
Тема 10: Облік фінансових результатів	53
Тема 11: Облік власного капіталу	54
Тема 12: Фінансова звітність	57
Тема 13: Управлінський облік в менеджменті	59
Тема 14: Витрати на виробництво і калькулювання собівартості продукції	59
Тема 15: Облік фінансових результатів за центрами відповідальності	62
Література	64

ВСТУП

Ринкова економічна система вимагає підготовки економічних кадрів, які досконало розуміють закономірності ринкових відносин, швидко і досконало в них орієнтуються, вміють підготувати обґрунтовані рекомендації щодо прийняття управлінських рішень.

Бухгалтерський облік є важливим елементом економічної системи, без знання якого неможливе ефективне управління підприємством. Бухгалтерський облік – це одне з головних джерел інформації про виробничу і фінансово-господарську діяльність підприємств і об'єднань, необхідної для прийняття та реалізації управлінських рішень. Лише налагоджена система бухгалтерського обліку дозволяє отримати необхідну інформацію для забезпечення управління господарською діяльністю підприємства.

На будь-якому підприємстві облік та звітність займають центральну позицію, оскільки цифри свідчать про успішну чи безуспішну діяльність підприємства. Знати бухгалтерський облік необхідно не лише бухгалтерам, але і менеджерам всіх рівнів, оскільки він допомагає краще розуміти цифри, працювати з ними більш ефективно.

МОДУЛЬ I Основи бухгалтерського обліку

Тема 1: Сутність бухгалтерського обліку, його принципи і об'єкти

Терміни: бухгалтерський облік, мета ведення бухгалтерського обліку, натуральні вимірники, трудові вимірники, грошові вимірники, принцип бухгалтерського обліку, активи, зобов'язання, власний капітал, необоротні активи, оборотні активи, поточні зобов'язання, довгострокові зобов'язання

Нормативна база: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996 – XIV (зі змінами і доповненнями), НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Завдання 1

На підставі наведених умовних даних (табл.1) визначте господарські активи та джерела їх формування. Виконання завдання потребує того, щоб наведені господарські активи (засоби) та джерела їх утворення були відображенні в таблиці 2.

Таблиця 1 Показники наявності господарських активів (засобів) та джерел їх утворення в підприємстві станом на 31.12.20__р.

№ п/п	Перелік господарських активів (засобів) та джерел їх утворення	Сума, грн.
1.	Споруди тваринницьких ферм	836907
2.	Гараж	37320
3.	Заборгованість робітникам і службовцям з оплати праці	98500
4.	Вентилятори	375
5.	Автомобілі	67520
6.	Прибуток нерозподілений	48000
7.	Гроші в касі підприємства	95
8.	Векселі видані	137000
9.	Паливо	3030
10.	Незавершене виробництво в рослинництві	120400
11.	Трактори колісні	42700
12.	Статутний капітал	2006327
13.	Мінеральні добрива	4200
14.	Автобуси	15140
15.	Заборгованість за податками	41900
16.	Бульдозер	35300
17.	Автогума	1360
18.	Насіння озимої пшениці	25200
19.	Заборгованість постачальникам за виробничі запаси	143663
20.	Комбайни	82950

Продовження табл.2

Разом			Разом		

Завдання 2

За наведеними умовними даними (Табл.3)

- визначити господарські активи та джерела їх формування;
- згрупувати господарські активи (засоби) за складом і розміщенням та за джерелами їх формування (Табл.4).

Таблиця 3 Показники наявності господарських активів (засобів) та джерел їх утворення в ВАТ «Прометей» станом на 31.12.20__р.

№ п/п	Перелік господарських активів (засобів) та джерел їх утворення	Сума, грн.
1.	Гроші на поточному рахунку в банку	42000
2.	Корови	325000
3.	Нафтопродукти	8050
4.	Гроші в касі підприємства	1900
5.	Дебіторська заборгованість підзвітних осіб	1210
6.	Споруда контори	126000
7.	Статутний капітал	1967650
8.	Векселі видані	68000
9.	Сіно багаторічних трав	4225
10.	Молодняк тварин і тварини на відгодівлі	21400
11.	Трактори	323000
12.	Малоцінні і швидкозношувані предмети	9600
13.	Гроші на інших рахунках банку	14625
14.	Нараховані відсотки	57000
15.	Будівельні матеріали	41500

Продовження табл. 3

16.	Заборгованість заготівельних організацій	9510
17.	Резервний капітал	735000
18.	Столи письмові	660
19.	Запасні частини	65000
20.	Вугілля	39000
21.	Вантажні автомобілі	540000
22.	Тара і тарні матеріали	570
23.	Мінеральні добрива	6900
24.	Емісійний дохід	12949
25.	Овочі і картопля	840
26.	Комбайни	62000
27.	Заборгованість працівникам із заробітної плати	8700
28.	Корівники і телятники	827000
29.	Нерозподілені прибутки	42850
30.	Гараж	12300
31.	Плодовий сад	25100
32.	Додатковий капітал	32440
33.	Заборгованість постачальникам	3850
34.	Заборгованість покупців	1660
35.	Крупа гречана	170
36.	Цільове фінансування з бюджету	20190
37.	Будівля дитячого садка	40240
38.	Довгостроковий кредит	64200
39.	Інвентар	690
40.	Легкові автомобілі	19800
41.	Мед	700
42.	Страхові резерви	3450
43.	Короткострокова позики банку	79315
44.	Робочі коні	4410
45.	Товарне зерно ячменю	9600
46.	Житлові будівлі	432000
47.	Заборгованість підзвітним особам	476
48.	Медикаменти та інші матеріали	2600
49.	Заборгованість відділенню райагросервіс	2350
50.	Розрахунки з бюджетом	1600
51.	Музичні інструменти	48000
52.	Торгівельний кіоск	5000
53.	Бібліотечні фонди	31000
54.	Заборгованість органам соціального страхування та соціального забезпечення	3240

Таблиця 4 Класифікація господарських активів за складом і розміщенням та за джерелами їх формування

Групи та підгрупи господарських активів	Сума, грн.	Групи та підгрупи джерел утворення господарських активів	Сума, грн.
I. Господарські активи у сфері виробництва		I. Власні джерела формування господарських активів	
1.1. Необоротні активи		1.1. Капітал	
		Разом	
		1.2. Бюджетне фінансування	
Разом			
1.2. Оборотні активи			
		1.3. Резерви	
Разом			
Усього господарських активів у сфері виробництва		Разом	
II Активи у сфері обігу.		Усього	
2.1. Предмети обігу		II. Джерела залучених коштів	
Разом			
2.2. Грошові кошти			
Разом		Разом	
2.3. Активи в розрахунках		III. Джерела залучених коштів	
Продовження табл. 4			
		3.1. Кредиторська заборгованість	

Разом			
2.4. Активи, що обслуговують сферу обігу			
		Разом	
		3.2. Зобов'язання по виплатах	
Разом			
Усього активів у сфері обігу			
III. Активи невиробничої сфери			
3.1. Будівлі житлові і культурно-побутового призначення			
Разом			
3.2. Обладнання та інвентар			
		Разом	
		IV. Прибуток	
Разом			
3.3. Матеріали та медикаменти			
Разом			
Усього активів невиробничої сфери		Разом	
Усього господарських активів підприємства		Усього джерел утворення господарських активів	

Тема 2: Метод бухгалтерського обліку

Терміни: бухгалтерський баланс, актив, пасив, статті балансу, оцінка статті, валюта балансу, рахунки бухгалтерського обліку, активні рахунки, пасивні рахунки, сальдо, кореспонденція рахунків, синтетичні рахунки, аналітичні рахунки, субрахунки, План рахунків бухгалтерського обліку, оцінка, калькуляція, документація, інвентаризація, повна інвентаризація, часткова інвентаризація, звітність, господарська операція

Нормативна база: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996 – XIV (зі змінами і доповненнями), План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань

Теоретичний матеріал:

АКТИВ = ПАСИВ

АКТИВ = ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ + ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Типи змін у бухгалтерському балансі, зумовлені господарськими операціями:

I А(+)
II П(+)

II А(-)
II П(-)

III А(+)
III А(-)

IV П(+)
IV П(-)

Формули визначення кінцевого сальдо:

Активний рахунок: Сальдо кін. = Сальдо поч. + Оборот_{Дт} – Оборот_{Кт}

Пасивний рахунок: Сальдо кін. = Сальдо поч. + Оборот_{Кт} – Оборот_{Дт}

Схема активного рахунку

Схема пасивного рахунку

Дебет	Назва рахунку	Кредит	Дебет	Назва рахунку	Кредит
Сальдо початкове					Сальдо початкове
Збільшення господарських активів		Зменшення господарських активів	Зменшення джерел утворення господарських активів		Збільшення джерел господарських утворення активів
Оборот Дт		Оборот Кт	Оборот Дт		Оборот Кт
Сальдо кінцеве					Сальдо кінцеве

Таблиця 5 Узгодженість Плану рахунків із структурою фінансових звітів

План рахунків		Фінансовий звіт	
Клас	Найменування класу		
1	Необоротні активи	Б	Розділ 1 активу
2	Запаси	А	Розділ 2 активу
3	Кошти, розрахунки та інші активи	Л	Розділ 2 активу
4	Власний капітал та забезпечення зобов'язань	А Н	Розділи 1 пасиву
5	Довгострокові зобов'язання	С	Розділ 2 пасиву
6	Поточні зобов'язання		Розділ 3 пасиву
7	Доходи і результати діяльності	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	
8	Витрати за елементами		
9	Витрати діяльності		
0	Позабалансові рахунки	Примітки до фінансових звітів	

Завдання 3

На основі даних щодо проведених підприємством господарських операцій у квітні 200__р. встановити статті балансу, що змінюються і направлення їх змін, вказати формулу типу кожної операції (Табл.6)

Таблиця 6_Визначення формули типу господарських операцій, проведених в
ЗАТ «Зоря» у квітні 20__р.

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Статті балансу, що змінюються		Формула типу операції
			активу, пасиву (+,-)	активу, пасиву (+,-)	
1	Введені в експлуатацію основні засоби	220000			
2	Оприбутковані на склад придбані у постачальника запасні частини	98000			
3	Перераховано з поточного рахунку в банку в погашення заборгованості постачальникові	102000			
4	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	38000			
5	Утримано податок з доходів фізичних осіб із заробітної плати робітників для перерахування до бюджету	11200			
6	Витрачено паливо на потреби основного виробництва	50000			
7	Видана з каси заробітна плата робітникам підприємства	2800			
8	Отримано в касу кошти з поточного рахунку в банку	57900			
9	Придбано за рахунок короткострокового кредиту банку запасні частини	98000			
10	Перераховані кошти з поточного рахунку в банку на погашення короткострокового кредиту	90000			
11	Зараховані на поточний рахунок банку кошти отримані від покупців продукції	108000			
12	Відпущені зі складу матеріали на потреби основного виробництва	56000			
13	Оприбуткована в касу підприємства повернена підзвітна сума	400			
14	Оприбуткована отримана з виробництва готова продукція	200000			
15	Частина нерозподіленого прибутку звітного року направлена на поповнення резервного капіталу	40000			
16	Нарахована премія робітникам підприємства за рахунок нерозподіленого прибутку звітного року	20000			
17	Отримано на поточний рахунок підприємства довгостроковий кредит банку	550000			
18	Частково погашений раніше отриманий в банку довгостроковий кредит	600000			
19	Виплачена з каси робітникам підприємства премія	20000			
20	Оприбутковано придбані підзвітною особою будівельні матеріали	1360			
21	З поточного рахунку підприємства здійснена попередня оплата товарів	8500			

22	Отримані і оприбутковані на склад раніше оплачені товари	8500			
23	Частково погашено заборгованість підприємства перед бюджетом	12300			

Завдання 4

На підставі наведених нижче умовних даних про наявність господарських активів (засобів) та джерел їх утворення в ТОВ «Геракл» станом на 31.09.20 __р. (Табл.7) складіть баланс господарства.

Таблиця 7 Наявність господарських активів (засобів) та джерел їх утворення в ТОВ «Геракл» станом на 31.09.20__р.

№ п/п	Перелік господарських активів (засобів) та джерел їх утворення	Сума, грн.
1.	Насіння і садивний матеріал	70900
2.	Тварини на вирощуванні та відгодівлі	418400
3.	Резервний капітал	520040
4.	Основні засоби (первісна вартість)	6425600
5.	Поточний рахунок в банку	40000
6.	Розрахунки з оплати праці	152170
7.	Каса	10250
8.	Корми	175400
9.	Запасні частини	10200
10.	Інші активи	529800
11.	Нерозподілений прибуток	529800
12.	Нафтопродукти	5300
13.	Мінеральні добрива	27100
14.	Тара	9000
15.	Статутний капітал	6965110
16.	Витрати майбутніх періодів	225800
17.	Готова продукція	345400
18.	Розрахунки з покупцями і замовниками (дебітори)	247300
19.	Знос основних засобів	723300
20.	Будівельні матеріали	322400
21.	Спеціальне фінансування	500400
22.	Незавершене виробництво	293070
23.	Нематеріальні активи (первісна вартість)	164100
24.	Знос нематеріальних активів	50300
25.	Інші дебітори	10000
26.	Довгострокові позики банку	19100
27.	Розрахунки з бюджетом (кредиторська заборгованість)	6300
28.	Незавершене капітальне будівництво	205000
29.	Інші кредитори	68500

Завдання 5

На підставі наведених нижче умовних даних про наявність господарських активів (засобів) та джерел їх утворення в ТОВ «Геркулес» станом на 31.12.20__р. (Табл.8) та переліком господарських операцій за січень (Табл.9) скласти баланс на початок та кінець місяця (Табл.10), визначити типи змін в балансі, зумовлені змістом господарських операцій; відкрити рахунки бухгалтерського обліку (30, 31, 43, 44, 60, 63) та визначити на них кінцеві залишки.

Таблиця 8_Наявність господарських активів (засобів) та джерел їх утворення в ТОВ «Геркулес» станом на 31.12.20 __р.

№ п/п	Перелік господарських активів (засобів) та джерел їх утворення	Сума, грн.
1.	Основні засоби	412000
2.	Статутний капітал	835000
3.	Каса	900
4.	Нерозподілений прибуток	22000
5.	Поточний рахунок в банку	27000
6.	Кредиторська заборгованість перед постачальниками	21600
7.	Виробничі запаси	203000
8.	Позики банку	40000
9.	Готова продукція	275700

Таблиця 9_Перелік господарських операцій в ТОВ «Геркулес» за січень 20 __р.

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Тип зміни в балансі	Кореспонденція	
				дебет	кредит
1.	Одержано в касу підприємства з поточного рахунку банку	24100			
2.	За рахунок прибутку створено резервний капітал	10000			
3.	Зарахована відділенням банку на поточний рахунок підприємства короткострокова позика	30000			
4.	Перераховано з поточного рахунку кредиторську заборгованість постачальникам	21600			

Таблиця 10_Навчальний макет для вивчення особливостей відображення змін у балансі під впливом господарських операцій за січень

№ п/п	Статті балансу	Сума, грн.		
		до відображення господарської операції (01.01.)	зміни під впливом господарської операції	після відображення господарської операції (31.01.)
АКТИВ				
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
Баланс				
ПАСИВ				
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
Баланс				

Дебет	30	Кредит
S ^I		S ^I
S ^{II}		S ^{II}

Дебет	43	Кредит
S ^I		S ^I
S ^{II}		S ^{II}

Дебет	31	Кредит	Дебет	44	Кредит
S ^I					S ^I
S ^{II}					S ^{II}

Дебет	60	Кредит	Дебет	63	Кредит
		S ^I			S ^I
		S ^{II}			S ^{II}

Завдання 6

На підставі умовних даних (Табл.11) про залишки господарських активів (засобів) та джерел їх утворення на початок звітного періоду складіть баланс ПСП «Артеміда» станом на 01.09.20__р. (Табл.12)

Таблиця 11_Залишки господарських активів (засобів) та джерел їх утворення
ПСП «Артеміда» станом на 01.09.20__р.

№ п/п	Перелік господарських активів (засобів) та джерел їх утворення	Сума, грн.
1.	Основні засоби (первісна вартість)	297200
2.	Короткострокові позики банків	7140
3.	Знос основних засобів	22500
4.	Насіння і корма	31430
5.	Тварини на вирощуванні та відгодівлі	31640

6.	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	1160
7.	Розрахунки з оплати праці	14520
8.	Поточний рахунок в банку	41418
9.	Матеріали	9470
10.	Незавершене виробництво	10440
11.	Каса	305
12.	Інші рахунки в банках	17147
13.	Резервний капітал	8850
14.	Статутний капітал	384880

Баланс підприємства складіть за нижченаведеною формою

Таблиця 12_Баланс ПСП «Артеміда»

АКТИВ			ПАСИВ		
Статті	Сума, грн.		Статті	Сума, грн.	
	01.09.	30.09.		01.09.	30.09.
БАЛАНС			БАЛАНС		

На підставі даних складеного балансу на 01.09.20 __р. відкрийте синтетичні рахунки бухгалтерського обліку. Для виконання завдання запишіть на них початкове сальдо по дебету або кредиту рахунків.

Дебет	10	Кредит	Дебет	40	Кредит
S ^I				S ^I	
S ^{II}				S ^{II}	

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит

Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

Дебет	Кредит	Дебет	Кредит

На підставі нижченаведених господарських операцій (Табл.13) за вересень складіть бухгалтерські проводки, після чого запишіть їх на відкритих рахунках бухгалтерського обліку. Потім необхідно підрахувати на рахунках суми оборотів (по дебету і кредиту) та закрити рахунки (підрахувати сальдо). Складіть баланс ПСП «Артеміда» станом на 30.09.200__р. (Табл.12)

Таблиця 13 Журнал реєстрації господарських операцій ПСП «Артеміда» за вересень 20__р.

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Кореспонденція	
			дебет	кредит
1.	Перераховано з поточного рахунку кошти за закуплені матеріали	560		
2.	Зарахована на поточний рахунок підприємства короткострокова позика банку	9000		
3.	Одержані з поточного рахунку в банку і оприбутковані в касу господарства кошти для виплати заробітної плати	14100		
4.	Видано з каси господарства заробітну плату робітникам і службовцям	14000		
5.	Оприбутковано запасні частини, за які господарство не розраховалося	3180		

6.	Списується використаний фураж на відгодівлю тварин	2680		
7.	Нарахована заробітна плата працівникам тваринництва	2800		
8.	Перерахована з поточного рахунку заборгованість постачальникам	1060		
9.	Оприбутковано мінеральні добрива, за які господарство не розрахувалося	3000		

Тема 3: Система бухгалтерського обліку

Терміни: організація бухгалтерського обліку, облікова політика, реєстр бухгалтерського обліку, форма ведення бухгалтерського обліку, національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

Нормативна база: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №996 – XIV (зі змінами і доповненнями),

Завдання 7

Вказати переваги та недоліки кожної з форм ведення бухгалтерського обліку

Таблиця 14 Переваги та недоліки форм ведення бухгалтерського обліку

Переваги	Недоліки
Журнально - одерна форма обліку	
Меморіально - одерна форма обліку	
Журнал – Головна форма обліку	
Автоматизована форма обліку	

Завдання 8

Доповніть текст схеми наведеної на рисунку 1

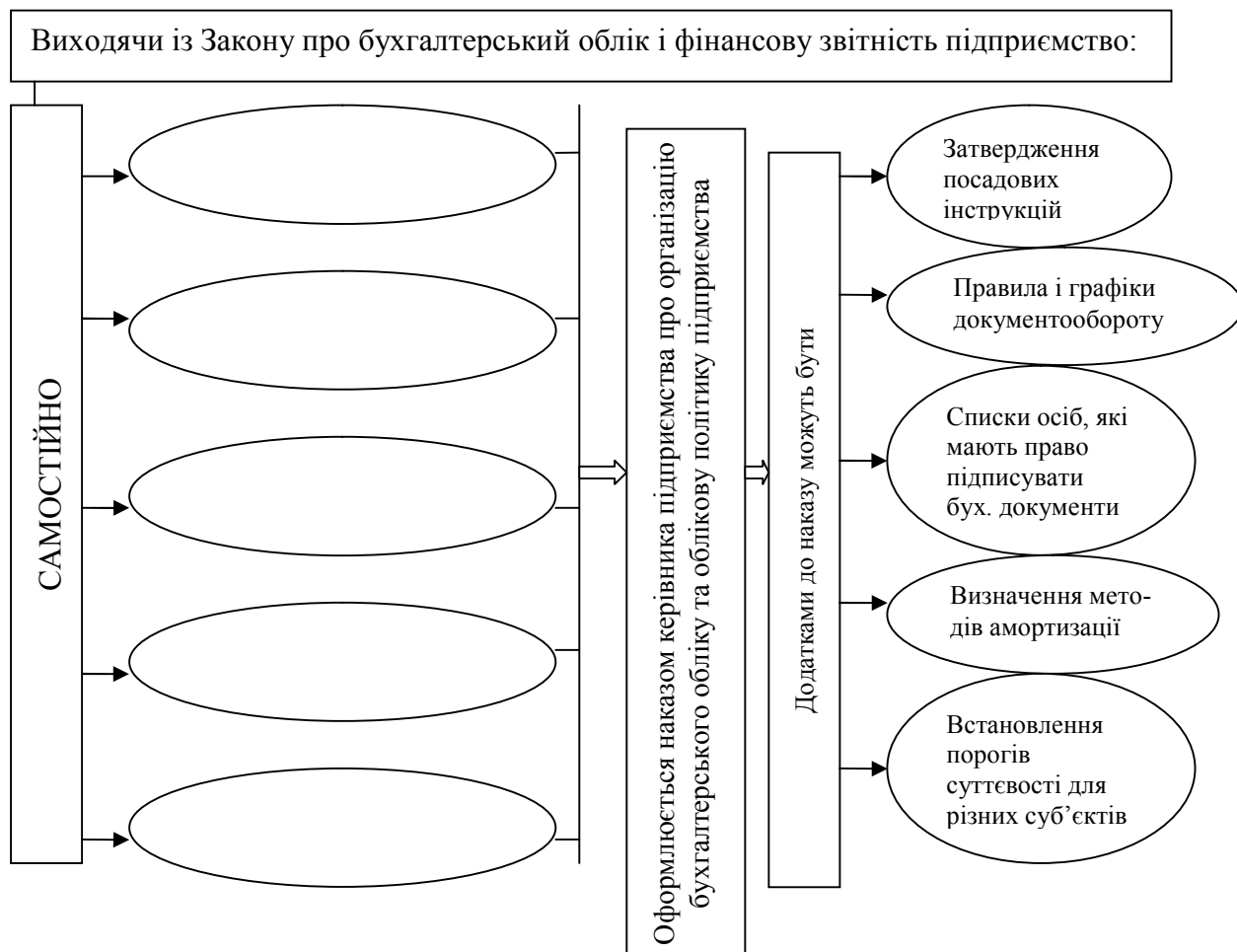

Рис.1 Основні вимоги щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві

Завдання 9

Користуючись Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» 16.07.99р. №996 – XIV (зі змінами і доповненнями) доповніть схеми, наведені на рисунках 2, 3 та 4

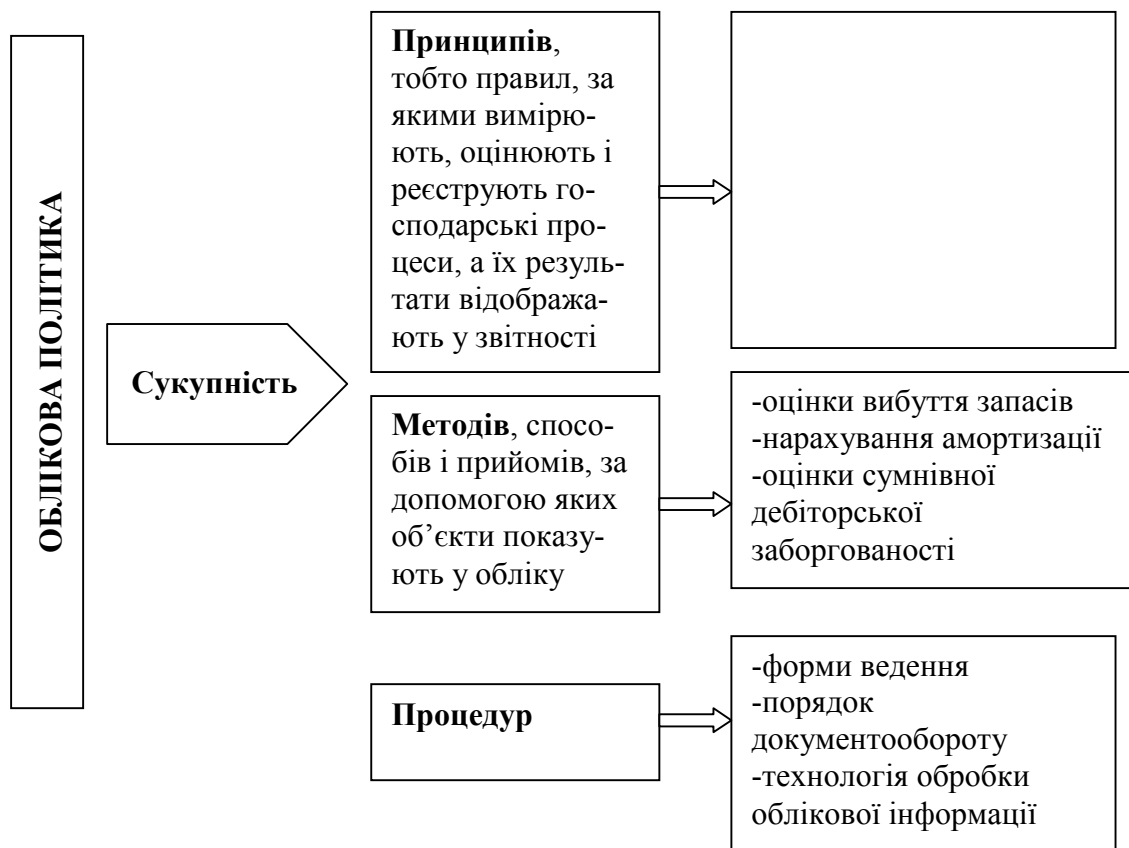

Рис. 2 Сутність облікової політики

Бухгалтерський облік на підприємстві ведуть:

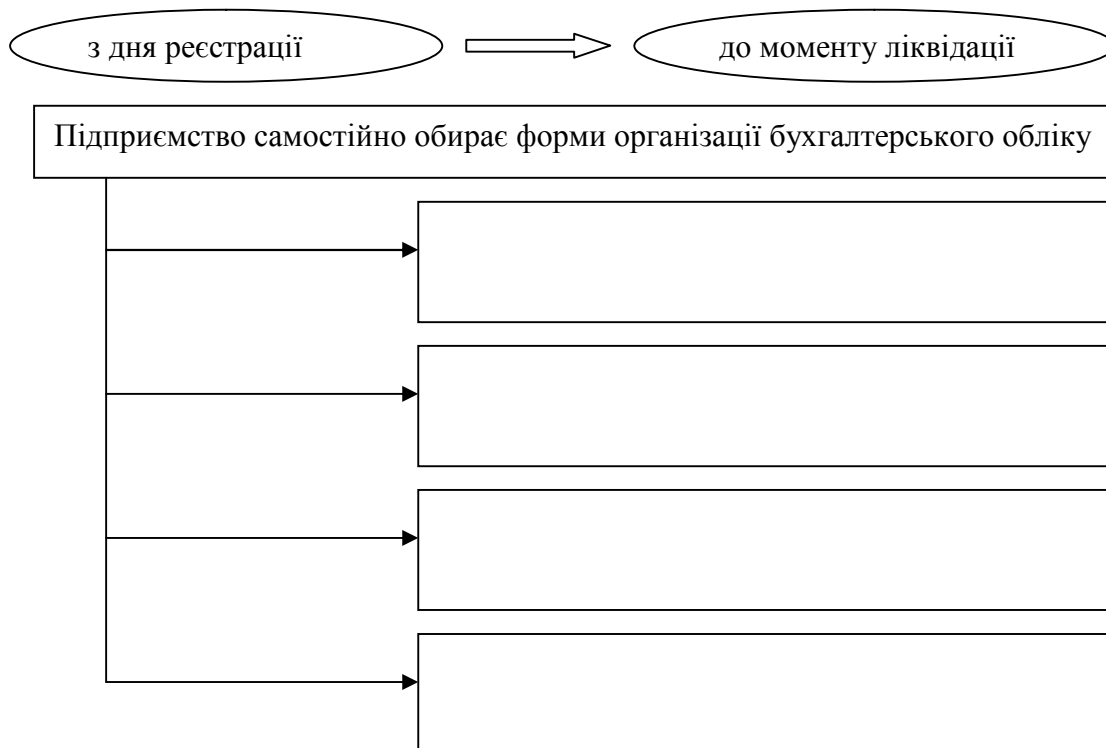

Рис.3 Форми організації бухгалтерського обліку

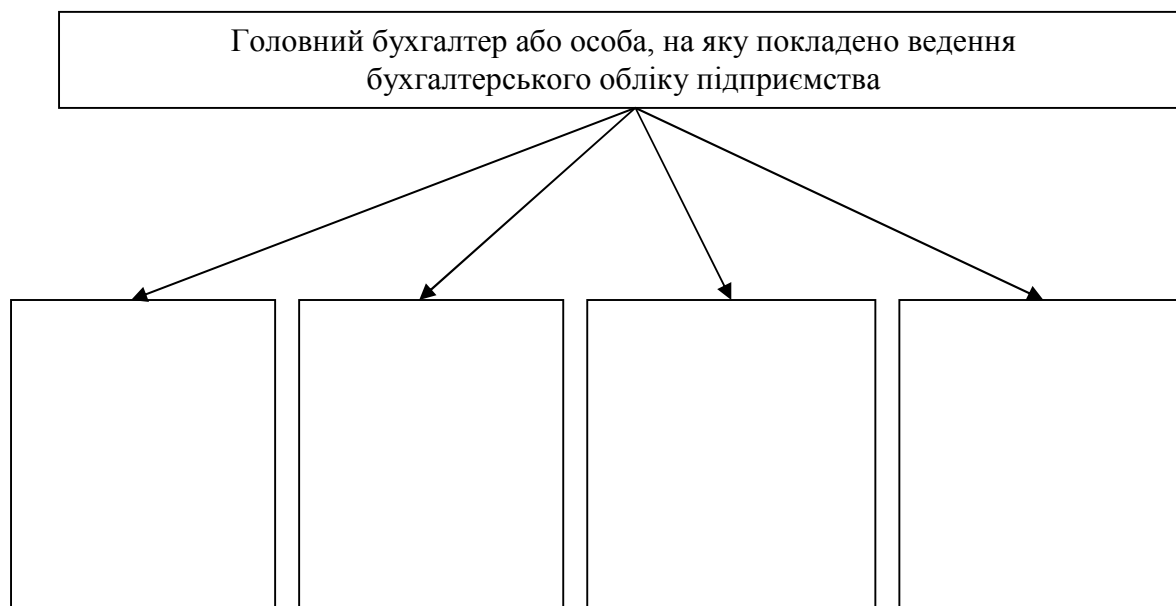

Рис. 4 Повноваження головного бухгалтера при веденні обліку

Завдання 10

Напишіть назви П(С)БО у наступну таблицю

Таблиця 15 Діючі положення (стандарти) бухгалтерського обліку

Номер П(С)БО	Найменування П(С)БО
1	
2	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	

28	
29	
30	
31	
32	
33	

МОДУЛЬ II Фінансовий облік

Тема 4: Облік грошових коштів, розрахункових та кредитних операцій

Терміни: грошові кошти, готівка, каса, платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, касова книга, акредитив, касовий ордер, ліміт залишку готівки в касі, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, сумнівна дебіторська заборгованість, безнадійна дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, курсова різниця, податкове зобов'язання, податковий кредит

Нормативна база: П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», П(С)БО 11 «Зобов'язання», П(С)БО 11 «Вплив змін валютних курсів», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затв. Постановою НБУ від 21.01.04. №22, Положення про порядок ведення касових операцій в національній валюті в Україні

Завдання 11

Розрахувати залишок готівки в касі на кінець дня та відобразити наведені господарські операції на бухгалтерських рахунках підприємства.

Залишок готівки в касі ТОВ «Маяк» на 01.12. поточного року становив 206,80 грн. Цього ж дня товариство одержало в банку готівку для виплати заробітної плати 3200грн. Від покупців надійшла виручка за реалізовані товари – 1200 грн., в цей же день було виплачено робітникам заробітну плату – 2630 грн., премію – 468,20 грн. та внесено в банк на поточний рахунок 985 грн.

Таблиця 16 Господарські операції з обліку готівки в касі

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн..
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

С-до поч. =

Оборот по ДТ =

Оборот по КТ =

С-до кін. =

Завдання 12

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 17)

Таблиця 17 Основні бухгалтерські проводки за рахунком 30 «Готівка»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Готівка в національній валюті, що надійшла в касу за реалізовану продукцію		
2.	Оприбутковано готівку в національній валюті, що надійшла в касу за реалізовані товари		
3.	Оприбутковано готівку в національній валюті, що надійшла в касу за надані послуги		
4.	Кошти, одержані за чеком з банку на різні цілі в національній валюті		
5.	Суми, що надійшли від покупців за придбану раніше продукцію		
6.	Повернення підзвітними особами невикористаних сум у національній валюті		
7.	Отримано кошти в касу в погашена претензії, виставленої іншому підприємству		
8.	Суми, що надійшли на погашення заподіяних матеріальних збитків		
9.	Суми, що надійшли на погашення дебіторської заборгованості персоналу за отриманими раніше позиками		
10.	Суми, що надійшли на оплату акцій, реалізованих за готівку, як внесок засновників до статутного капіталу		
11.	Надлишки в касі грошей у національній валюті, виявлені під час інвентаризації		
12.	Одержано в касу валюту готівкою		

13.	Внесення готівки в банк для зарахування на поточний рахунок підприємства (виручка, депонована зарплата, невикористані кошти на відрядження і господарські потреби) в національній валюті		
14.	Внесення валютних коштів для зарахування на поточний рахунок в іноземній валюті (невикористані кошти на закордонні відрядження)		
15.	Суми, здані для зарахування на поточний рахунок, у національній валюті через інкасатора		
16.	Оплачено вартість отриманих у постачальників товарів, робіт		
17.	Виплата заробітної плати		
18.	Видано з каси депоновану заробітну плату		
19.	Видано з каси допомогу з тимчасової втрати працездатності		
20.	Суми, видані під звіт на господарські потреби, на відрядження, а також на відшкодування перевитрат за затвердженими авансовими рахунками в національній валюті		
21.	Видача персоналу позик на індивідуальне житлове будівництво та на інші потреби за рахунок коштів, одержаних від банків		
22.	Суми виявлених при інвентаризації нестач готівки в касі		
23.	Від'ємна курсова різниця за перерахунком іноземної валюти в касі за зниження курсу НБУ		

Завдання 13

Вказати назву платіжних інструментів на підставі нижче наведених визначень (табл. 18)

Таблиця 18 Платіжні інструменти

Термін	Визначення
	Розрахунковий документ, що містить вимогу стягувача або в разі договірною списання отримувача до банку, що обслуговує платника, здійснити без погодження з платником переказ визначеної суми коштів з рахунку платника на рахунок отримувача
	Договір, що містить зобов'язання банку-емітента, за яким цей банк за дорученням клієнта (заявника акредитива) або від свого імені проти документів, які відповідають умовам акредитива, зобов'язаний виконати платіж на користь бенефіціара або доручає іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж
	Розрахунковий документ, який складається за ініціативою банку для оформлення операцій щодо списання коштів з рахунку платника і внутрішньобанківських операцій
	Розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача
	Розрахунковий документ, який складається з двох частин: верхньої - вимоги отримувача безпосередньо до платника про сплату визначеної суми коштів; нижньої - доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку визначеної ним суми коштів та перерахування її на рахунок отримувача
	Розрахунковий документ, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) банку-емітенту, у якому відкрито його рахунок, про сплату чекодержателю зазначеної в чеку суми коштів

Завдання 14

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 19)

Таблиця 19 Основні бухгалтерські проводки з обліку операцій на поточному рахунку

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Внесено на рахунок у банку готівку з каси підприємства		
2.	Зарахування залишку сум за невикористаними чековими книжками		
3.	Повернено на поточний рахунок невикористану суму акредитива		
4.	Зарахування готівки, зданої в банк через інкасатора		
5.	Зарахування сум на рахунок у банку в погашення заборгованості за одержаними векселями		
6.	Суми, що надійшли за погашені облігації		
7.	Отримано на поточний рахунок кошти в національній валюті від покупців або замовників за відвантажені товари, продукцію, послуги		
8.	Повернений іншим підприємством раніше виданий йому аванс		
9.	Одержано раніше нараховані доходи (дивіденди, відсотки)		
10.	Зарахування сум, що надійшли за виставленими претензіями		
11.	Надійшли на рахунок кошти у відшкодування збитків, завданих підприємству іншою юридичною особою		
12.	Зарахування сум, що надійшли від інших дебіторів		
13.	Надійшли на поточний рахунок кошти від продажу акцій (в сумі, що перевищує номінальну вартість)		
14.	Суми, що надійшли від перепродажу викуплених власних акцій		
15.	Кошти, що надійшли від засновників підприємства в погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу		
16.	Суми, що надійшли від продажу акцій власної емісії за номінальною вартістю		
17.	Надійшли на рахунок кошти, що мають цільове призначення		
18.	Зарахування сум одержаного довгострокового кредиту		
19.	Зарахування сум, що надійшли від продажу облігацій		
20.	Зарахування сум одержаного короткострокового кредиту		
21.	Зарахування сум, повернених фінансовими органами		
22.	Отримано на поточний рахунок аванс від покупця чи замовника		
23.	Одержано кошти від реалізації іноземної валюти		
24.	Зарахування одержаних штрафів, пені, неустойки		
25.	Зарахування дивідендів від фінансових вкладів за участі в різних товариствах		
26.	Одержання грошей в касу		
27.	Виставлено акредитив іншому підприємству		

28.	Перераховано гроші на чекову книжку		
29.	Внесено кошти підприємства на депозитні рахунки в банках		
30.	Перераховано кошти банку на придбання валюти		
31.	Перерахування авансів постачальникам і підрядникам за замовленнями з тривалим строком виконання		
32.	Аванси, що переказані під звіт працівникам підприємства, які перебувають у відрядженні в інших містах		
33.	Викуп акціонерним товариством власних акцій у акціонерів		
34.	Погашення короткострокової позики банку		
35.	Погашено прострочену позику		
36.	Погашено поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями		
37.	Сплата векселів		
38.	Перераховано кошти постачальникам в погашення заборгованості за отримані товари		
39.	Перерахування податку на прибуток до бюджету		
40.	Перерахування податку на доходи фізичних осіб до бюджету		
41.	Перерахування податку на додану вартість до бюджету		
42.	Перерахування єдиного соціального внеску Пенсійному фонду		
43.	Перераховано заробітну плату працівників на їхні рахунки в банку		
44.	Сплачено банку відсотки за користування кредитом		
45.	Перерахування організаціям і особам різної кредиторської заборгованості		
46.	Суми, що списані банком за касове вслугування		
47.	Сплата штрафів, пені, неустойки		

Завдання 15

СТОВ «Золотий колос» згідно договору купівлі – продажу відвантажило 27.10. п.р. 20 т пшениці 3-го класу ТОВ «Прогрес» по ціні 888,00 грн з ПДВ. Згідно умов договору покупець повинен провести оплату продукції на поточний рахунок СТОВ «Золотий колос» протягом 15 днів з моменту відвантаження пшениці. Оплата надійшла 07.11.п.р.

Собівартість пшениці 670,00 грн за 1т.

Зазначені господарські операції відобразити на рахунках бухгалтерського обліку та провести необхідні розрахунки (табл. 20).

Таблиця 20 Господарські операції з обліку реалізації продукції

Пор. №	Зміст господарської операції	Первинний документ	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
			дебет	кредит	
1	27.10 Відвантажено пшеницю покупцеві (20 т х 888)	Товарна накладна (ф. № ВЗСГ -7), ТТН, Довіреність			
2	27.10 Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	Податкова накладна			
3	27.10 Списано собівартість пшениці (20 т х 670)	Товарна накладна, Матеріальний звіт ф.№ М-19			
4	27.10 Собівартість реалізованої пшениці списана на фінансовий результат	Бух. довідка			
5	27.10 Списано на фінансовий результат дохід від реалізації пшениці	Бух. довідка			
6	07.11 Отримано на поточний рахунок оплату від покупця	Виписка банку			

Завдання 16

Розрахувати суму підзвітних коштів, що підлягають поверненню в касу підприємства та відобразити наведені операції в обліку.

Головному бухгалтеру Петренко В.М. видано на витрати з приводу (з 14.12 по 16.12.07р.) поїздки до м. Києва 1000 грн. По поверненню з відрядження підзвітною особою складено Звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт, до якого додано квитки на проїзд і квитанцію про сплату за проживання в готелі. Сума звіту становила: загальна вартість проїзду 220 грн. (у т.ч. ПДВ - 36,67 грн.), вартість проживання в готелі 240 грн. (в т.ч. ПДВ - 40 грн.), добові - ?. Того ж самого дня Петренко здав залишок невикористаних підзвітних грошей до каси.

Таблиця 21 Господарські операції з обліку розрахунків з підзвітними особами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн..
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

Завдання 17

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл.22)

Таблиця 22 Основні бухгалтерські проводки за субрахунком 372 «Розрахунки з підзвітними особами»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Видача сум під звіт		
2.	Придбання підзвітними особами і оплата витрат на доставку:		
2.1.	— сировини, матеріалів		
2.2.	— будівельних матеріалів		
2.3.	— запасних частин		
2.4.	— мінеральних добрив		
2.5.	— ветеринарних медикаментів		
2.6.	— поточних біологічних активів		
2.7.	— малоцінних та швидкозношуваних предметів		
2.8.	— товарів		
3.	Списання використаних сум за службовими відрядженнями		
4.	Повернення в касу невикористаних сум виданих під звіт		
5.	Утримання невикористаних підзвітних сум із заробітної плати за згодою працівника		

Тема 5: Облік інвестицій

Терміни: фінансові інвестиції, капітальні інвестиції, інвестиційна діяльність

Нормативна база: План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями),

Завдання 18

Відкритим акціонерним товариством «Золота нива» в звітному періоді у фізичних осіб викуплені акції власної емісії в кількості 15 штук. Вартість викупу склала 2250 грн. (150 грн. за одну акцію). Номінальна вартість акції – 100 грн. В тому ж звітному періоді було розміщено 9 акцій за ціною 180 грн. за одну акцію. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та вказати документи.

Таблиця 23 Господарські операції з обліку акціонерного капіталу

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн..
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

Тема 6: Облік запасів

Терміни: запаси, метод ідентифікації, метод середньозваженої собівартості, метод ФІФО, метод ціни продажу

Нормативна база: П(С)БО 9 «Запаси», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями)

Завдання 19

Підприємство на умовах попередньої оплати закупило комбікорм для годівлі тварин на суму 2400 грн. (в тому числі ПДВ 400 грн.). витрати на транспортування комбікорму склали 240 грн. (в тому числі ПДВ 40 грн.). Необхідно відобразити в бухгалтерському обліку операції з придбання виробничих запасів.

Таблиця 24 Господарські операції з обліку придбання запасів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн..
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

Завдання 20

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 25)

Таблиця 25 Основні бухгалтерські проводки за рахунком 20 «Виробничі запаси»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Придбано запаси з наступною оплатою:		
	- отримано від постачальників за вартістю без ПДВ		
	- на суму податкового кредиту з ПДВ		
2.	Придбано і оприбутковано запаси через підзвітних осіб за вартістю без ПДВ		
	Визначено за суму податкового кредиту з ПДВ		
3.	Оприбутковано безоплатно отримані запаси		
4.	Оприбутковано запаси отримані від учасника (засновника) підприємства		
5.	Оприбутковано запаси раніше не враховані на балансі, а також надлишки запасів, виявлених при інвентаризації		
6.	Оприбутковано виробничі запаси, виготовлені на підприємстві		
7.	Оприбутковано запаси отримані від ліквідації об'єктів основних засобів		
8.	Списано суму, на яку первісна вартість запасів перевищує чисту вартість їх реалізації		
9.	Списано собівартість реалізованих запасів		
10.	Отримано дохід від реалізації запасів		
11.	Відпущено зі складу запаси у виробництво		
12.	Відпущено зі складу запаси для:		
	- загально-виробничих потреб підприємства		
	- загально-господарських потреб підприємства		
	- забезпечення збуту продукції		
	- виконання досліджень та розробок		
	- утримання об'єктів житлово-комунального господарства і об'єктів соціально-культурного призначення		
13.	Відпущено зі складу запаси для використання в процесі капітального будівництва або поліпшення, модернізації, модифікації основних засобів		
14.	Відпущено зі складу запаси для підготовки та освоєння нових видів продукції		
15.	Виявлено нестачі та втрати від псування запасів в результаті інвентаризації		
16.	Безоплатно передані запаси		

Завдання 21

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 26)

Таблиця 26 Основні бухгалтерські проводки за рахунком 21 «Поточні біологічні активи»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Придбано поточний біологічний актив:		
	- отримано від постачальників за вартістю без ПДВ		
	- на суму податкового кредиту з ПДВ		
2.	Оприбутковано поточний біологічний актив від учасника (засновника) підприємства як внесок до статутного капіталу		
3.	Оприбутковано безоплатно отримані поточні біологічні активи		
4.	Переведено поточні біологічні активи до складу довгострокових біологічних активів		
5.	Оприбутковано поточні біологічні активи, раніше не враховані на балансі, а також їх надлишки, виявлені при інвентаризації		
6.	Відображено результати від зміни справедливої вартості поточних біологічних активів:		
	- збільшення		
	- зменшення		
7.	Первісне визнання приросту живої маси		
8.	Первісне визнання додаткового біологічного активу тваринництва (приплід)		
9.	Списано собівартість реалізованих додаткових біологічних активів рослинництва		
10.	Списано собівартість реалізованих додаткових біологічних активів тваринництва		
11.	Виявлено нестачі та втрати біологічних активів, які оцінюються за справедливою вартістю, в результаті інвентаризації		

Завдання 22

Таблиця 27 Основні проводки по обліку готової продукції та її реалізації

Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн.
	дебет	кредит	
Попереднє відвантаження			
Одержана продукція з виробництва на склад			10000
Відвантажена продукція покупцеві			18000
Відображено ПДВ до сплати в бюджет			?
Списано дохід від реалізації на фінансовий результат			?
Списана собівартість реалізованої продукції			?
Собівартість реалізованої продукції списано на фінансовий результат			?
Оплачено відвантажену продукцію			?

Реалізація по попередній оплаті			
Надійшли кошти від покупця за продукцію			18000
Відображено ПДВ до сплати в бюджет			?
Відвантажена продукція покупцеві			?
Списано податкове зобов'язання			?
Списано на фінансовий результат дохід від реалізації продукції			?
Списана реалізована продукція			10000
Собівартість реалізованої продукції списано на фінансовий результат			?
Відображено взаємозалік заборгованості			?

Завдання 23

15.08. підприємство «А» відвантажило 5 т пшениці озимої підприємству «Б». Собівартість 1 т пшениці 400 грн., а ціна реалізації – 840 грн. (з ПДВ). Виручка за реалізовану пшеницю надійшла на поточний рахунок підприємства «А» 25.08.

Необхідно відобразити наведені господарські операції в обліку підприємства «А» та підприємства «Б».

Таблиця 28 Господарські операції з обліку реалізації та придбання продукції

Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн.
	дебет	кредит	
Підприємство «А»			
Відображено дохід від реалізації від реалізації пшениці			
Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ			
Списана собівартість реалізованої продукції			
Віднесено дохід від реалізації пшениці на фінансовий результат			
Віднесено собівартість реалізованої пшениці на фінансовий результат			
Надійшли кошти від підприємства «Б»			
Підприємство «Б»			
Оприбутковано насіння озимої пшениці			
Відображено податковий кредит з ПДВ			
Оплачено вартість насіння озимої пшениці			

Завдання 24

Підприємством у звітному періоді понесені витрати, пов'язані з реалізацією власної продукції. За умовами договору підприємство зобов'язане доставити продукцію покупцеві. Господарство скористалося послугами автотранспортного

підприємства. Вартість проданої продукції складає 18000 грн. в тому числі ПДВ (20%) – 3000 грн. Витрати, пов'язані з доставкою продукції покупцеві, склали 420 грн., в тому числі ПДВ (20%) – 70 грн. Фактична собівартість готової продукції склала 7000 грн. Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та вказати документи.

Таблиця 29 Господарські операції з обліку реалізації та придбання продукції

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн

Тема 7: Облік необоротних активів

Терміни: необоротні активи, основні засоби, нематеріальні активи, знос необоротних активів, амортизація, залишкова вартість, первісна вартість, ліквідаційна вартість, справедлива вартість, переоцінена вартість, вартість, що амортизується, строк корисного використання, капітальні вкладення

Нормативна база: П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», П(С)БО 14 «Оренда», П(С)БО 18 «Будівельні контракти», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків

бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями)

Теоретичний матеріал:

залишкова вартість = первісна (переоцінена) вартість – знос

вартість, що амортизується = первісна (переоцінена) вартість – ліквідаційна вартість

Методи нарахування амортизації:

1) Прямолінійний метод нарахування амортизації:

$$\text{Річна сума амортизації} = \frac{\text{первісна вартість} - \text{ліквідаційна вартість}}{\text{строк корисного використання}}$$

2) Метод зменшення залишкової вартості:

Річна сума амортизації = залишкова вартість x річний % амортизації

$$\text{Річний \% амортизації} = 1 - \sqrt[n]{\frac{\text{ліквідаційна} \cdot \text{вартість}}{\text{первісна} \cdot \text{вартість}}}$$

n – кількість років використання об'єкта

3) Метод прискореного зменшення залишкової вартості:

Річна сума амортизації = залишкова вартість x річна норма амортизації

$$\text{Річна норма амортизації} = \frac{100\%}{T} \times 2$$

T – строк корисного використання

4) Виробничий метод:

Місячна сума амортизації = фактичний місячний обсяг продукції x виробнича ставка амортизації

$$\text{Виробнича ставка амортизації} = \frac{\text{первісна вартість} - \text{ліквідаційна вартість}}{\text{обсяг продукції (робіт, послуг), що очікується виробити з використанням об'єкта}}$$

5) Кумулятивний метод:

Річна сума амортизації = вартість, що амортизується x кумулятивний коефіцієнт

$$\text{Кумулятивний коефіцієнт} = \frac{\text{Кількість років, що залишилися до кінця очікуваного строку використання}}{\text{Сума числа років використання об'єкта}}$$

Завдання 25

Підприємство придбало легковий автомобіль за 10000 грн. При придбанні сплачено 3% збір до Пенсійного фонду. Витрати з транспортування автомобіля склали 350 грн., вартість послуг з державної реєстрації автомобіля 40 грн. (без ПДВ).

Необхідно визначити первісну вартість автомобіля та навести кореспонденцію рахунків.

Таблиця 30 Господарські операції з обліку придбання об'єкта основних засобів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

Завдання 26

На будівництво використано будівельних матеріалів на суму 24000 грн. (ПДВ 4000 грн.), оплата праці працівників 2000 грн., витрати на оплату монтажних робіт – 3600 грн. (ПДВ 600 грн.), витрати на державну реєстрацію – 200 грн.

Необхідно навести операції з відображення витрат з капітального будівництва і визначення первісної оцінки об'єкта будівництва.

Таблиця 31 Господарські операції з будівництва об'єкта основних засобів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

Завдання 27

Підприємство прийняло рішення про ліквідацію трактора (первинна вартість – 120000,00 грн., знос – 90000,00 грн.). Витрати пов'язані з ліквідацією (заробітна плата) склали 895,00 грн. Вартість металобрухту, отриманого в результаті ліквідації трактора – 11200,00 грн.

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку (табл.32).

Таблиця 32 Господарські операції з обліку ліквідації об'єкта основних засобів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

Завдання 28

Відобразити господарські операції в бухгалтерському обліку та вказати документи.

Реалізовано нематеріальний актив (програмне забезпечення, пристосоване до ведення бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах), продажна вартість якого складає 3000 грн., в тому числі ПДВ. За даними бухгалтерського обліку первісна вартість нематеріального активу складає 3500 грн., сума накопиченої амортизації на дату передачі – 1200 грн.

Таблиця 33 Господарські операції з обліку реалізації нематеріальних активів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн..
		дебет	кредит	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

Завдання 29

Початкова вартість вантажного автомобіля 50000 грн., його ліквідаційна вартість наприкінці 5-річного терміну експлуатації 5000 грн.

Необхідно навести порядок розрахунку амортизації прямолінійним методом, методом зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивним у наступних таблицях.

Таблиця 34 Порядок розрахунку амортизації прямолінійним методом

Звітний період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1 року				
Кінець 2 року				
Кінець 3 року				
Кінець 4 року				
Кінець 5 року				

Таблиця 35 Порядок розрахунку амортизації методом зменшення залишкової вартості

Звітний період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1 року				
Кінець 2 року				
Кінець 3 року				
Кінець 4 року				
Кінець 5 року				

Таблиця 36 Порядок розрахунку амортизації методом прискореного зменшення залишкової вартості

Звітний період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1 року				
Кінець 2 року				
Кінець 3 року				
Кінець 4 року				
Кінець 5 року				

Таблиця 37 Порядок розрахунку амортизації кумулятивним методом

Звітний період	Первісна вартість	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання				
Кінець 1 року				
Кінець 2 року				
Кінець 3 року				
Кінець 4 року				
Кінець 5 року				

Припустимо, що вантажний автомобіль має типовий пробіг за весь час його експлуатації 100000 км.

При експлуатації за перший рік вантажний автомобіль має пробіг 30000 км., другий - 30000 км., за третій 10000 км., за четвертий рік - 20000 км. і за п'ятий - 10000 км.

У таблиці необхідно навести розрахунок амортизаційних відрахувань.

Таблиця 38 Нарахування амортизації за виробничим методом

Звітний період	Первісна вартість	Пробіг автомобіля	Річна сума амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість
Дата придбання					
Кінець 1 року					
Кінець 2 року					
Кінець 3 року					
Кінець 4 року					
Кінець 5 року					

Завдання 30

Зазначити кореспонденцію рахунків за господарськими операціями, наведеними у таблиці

Таблиця 39 Господарські операції з обліку нарахування амортизації основних засобів

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
	Нарахована амортизація основних засобів		
1	- що використовуються на фермі ВРХ		
2	- що використовуються на свинотоварній фермі		
3	- що використовуються у промисловому виробництві		
4	- що використовуються у допоміжному виробництві		
5	- загальновиробничого призначення рослинництва		
6	- загальновиробничого призначення тваринництва		
7	- адміністративного призначення		
8	- що використовуються при реалізації продукції		
9	соціально-культурного та побутового призначення		
10	переданих у оперативну оренду		

Завдання 31

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 40)

Таблиця 40 Основні бухгалтерські проводки операцій з основними засобами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Відображення затрат на проектні, будівельно-монтажні роботи за рахунками підрядників і проектних організацій		
2.	Відображення сум ПДВ в рахунках підрядників і проектних організацій		

3.	Витрати на будівництво об'єкта господарським способом:		
	- матеріали		
	- послуги допоміжних виробництв (машин, механізмів тощо)		
	- оплата праці працівників, зайнятих у будівництві		
4.	Зарахування об'єктів капітальних інвестицій після введення в експлуатацію		
5.	Одержання від учасника (засновника) підприємства об'єкта основних засобів		
6.	Відображення вартості безоплатно отриманих основних засобів		
7.	Зарахування витрат на транспортування і монтаж до складу первісної вартості безоплатно отриманих основних засобів		
8.	Оприбуткування раніше не врахованих на балансі основних засобів		
9.	Відображення результатів дооцінки основних засобів на суму:		
	- дооцінки залишкової вартості		
10.	- дооцінки зносу		
	Відображення результатів уцінки основних засобів, раніше не дооцінюваних, на суму:		
11.	- уцінки зносу		
	- уцінки залишкової вартості		
12.	Ліквідація основних засобів:		
	- сума зносу об'єкта		
	- залишкова вартість		
13.	Реалізація основних засобів:		
	- сума зносу об'єкта		
	- переведено об'єкт основних засобів до складу необоротних активів, утримуваних для продажу		
14.	- списано собівартість реалізованого об'єкта необоротних активів		
	Отримані основні (транспортні) засоби в оренду:		
	- операційну		
15.	- фінансову		
	- зарахування до складу основних засобів об'єкта фінансової оренди		
	Передано устаткування в фінансову оренду:		
16.	Відображено дебіторську заборгованість орендаря за переданий йому об'єкт фінансової оренди		
	Відображено вартість об'єкта, переданого у фінансову оренду		

Завдання 32

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 41).

Таблиця 41 Основні бухгалтерські проводки операцій з нематеріальними активами

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Отримано об'єкт нематеріальних активів від підприємства — платника ПДВ за вартістю придбання без ПДВ		
2.	Відображено податковий кредит з ПДВ		
3.	Виконано сторонньою організацією для підприємства роботи, безпосередньо пов'язані зі створенням об'єкта нематеріальних активів та доведенням його до стану, в якому цей об'єкт придатний для використання за призначенням		
	Відображено податковий кредит з ПДВ		
	Включення фінансових витрат до вартості кваліфікаційного активу		
	Уведення в господарський оборот об'єкта нематеріальних активів		
	Оприбуткування внесків учасників (засновників) до статутного капіталу підприємства		
4.	Оприбуткування за результатами інвентаризації раніше не врахованих на балансі об'єктів нематеріальних активів		
5.	Оприбуткування безоплатно одержаного об'єкта нематеріальних активів (справедлива вартість)		
6.	Списання суми накопиченої амортизації безоплатно переданого об'єкта нематеріальних активів		
7.	Списання залишкової вартості безоплатно переданого об'єкта нематеріальних активів		
8.	Визнання податкового зобов'язання з ПДВ за операцією з безоплатної передачі об'єкта нематеріальних активів		
9.	Нарахування амортизації нематеріальних активів:		
	- виробничого призначення		
	- загальногосподарського призначення		
	- що використовуються для збуту продукції		
	- що використовуються на об'єктах житлово-комунального та соціально-культурного призначення підприємства		
	- що використовуються для досліджень та розробок, здійснених підприємством		
10.	Включено об'єкт нематеріальних активів до групи вибуття:		
	сума накопиченої амортизації		
	залишкова вартість		
11.	Списана балансова вартість групи вибуття		
	Списана сума накопиченої амортизації ліквідованих об'єктів нематеріальних активів		
	Списана залишкова вартість ліквідованих об'єктів нематеріальних активів		
12.	Отримано об'єкт нематеріальних активів в операційну оренду		
	Отримано об'єкт нематеріальних активів у фінансову оренду		
13.	Передано об'єкт нематеріальних активів у фінансову оренду		

	Відображення результатів дооцінки раніше не переоцінюваних об'єктів нематеріальних активів, що проводиться вперше:		
	- дооцінка первісної вартості		
	- дооцінка накопиченої амортизації		
14.	Уцінка раніше не переоцінюваних об'єктів нематеріальних активів:		
	- на суму уцінки залишкової вартості об'єкта нематеріальних активів		
	- на суму уцінки накопиченої амортизації об'єкта нематеріальних активів		

Тема 8: Облік оплати праці та розрахунків з працівниками

Терміни: заробітна плата, основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, мінімальна заробітна плата, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), страховий стаж, податкова соціальна пільга (ПСП)

Нормативна база: Закон України «Про оплату праці» від 24.03.95р. №108/95-ВР, Податковий кодекс України (4 розділ), Закон України «Про відпустки», Кодекс законів України про працю, Інструкція зі статистики заробітної плати, П(С)БО 26 «Виплати працівникам», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Закон України «Про господарські товариства» №1576 – XII від 19.09.91.

Теоретичний матеріал:

Ставка ПДФО з 01.01.2018р. – 18%

Податкова соціальна пільга застосовується до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного податкового місяця як заробітна плата, якщо його розмір не перевищує суми, яка дорівнює сумі місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 грн.

Розмір загальної податкової соціальної пільги дорівнює 50% прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленого законом на 1 січня звітного податкового року.

Пільга	Розмір ПСП, грн
Загальна пільга (п 169.1.1 ПКУ)	
Підвищена ПСП для платника податку, який утримує 2 чи більше дітей віком до 18 років. Пільгу надають (100% загальної) у розрахунку на кожну дитину	
Підвищена ПСП (150% загальної) відповідно п 169.1.3 ПКУ	
Підвищена ПСП (200% загальної) відповідно п 169.1.4 ПКУ	

Військовий збір 1,5%

Ставка нарахування ЄСВ – 22%.

Максимальна величина для нарахування ЄСВ = 25 прожиткових мінімумів для працездатних осіб

Відсоток оплати листка непрацездатності залежить від страхового стажу особи і становить:

- 50% середньої заробітної плати – особам зі страховим стажем менше ніж 3 роки;
- 60% середньої заробітної плати – особам зі страховим стажем від 3 до 5 років;
- 70% середньої заробітної плати – особам зі страховим стажем від 5 до 8 років;
- 100% середньої заробітної плати – особам зі страховим стажем більше ніж 8 років.

Завдання 33

Визначити суму заробітної плати до видачі. Скласти бухгалтерські проведення (табл. 42).

За березень п.р. бухгалтеру-касиру Чорнобай Галині Павлівні нараховано

заробітну плату у розмірі 3500,00 грн. Сума виданого авансу 1450,00 грн. Неодружена, дітей не має.

Таблиця 42 Господарські операції з обліку утримань із заробітної плати

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1				
2				
3				
4				
5				

Завдання 34

Визначити суму заробітної плати до видачі. Скласти бухгалтерські проведення (табл.43).

За березень п.р. прибиральниці Перепилиці О.Ф. нараховано заробітну плату у розмірі 1500,00 грн.

Таблиця 43 Господарські операції з обліку утримань із заробітної плати

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1				
2				
3				
4				
5				

Завдання 35

Визначити суму заробітної плати до видачі. Скласти бухгалтерські проведення (табл. 44).

За березень п.р. головному бухгалтеру Кальницькій Галині Петрівні нараховано заробітну плату у розмірі 27000,00 грн.

Таблиця 44 Господарські операції з обліку утримань із заробітної плати

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1				
2				
3				
4				
5				

Завдання 36

Визначити суму заробітної плати до видачі. Скласти бухгалтерські проведення (табл.45).

За березень п.р. секретарю Гутаровій Тетяні Андріївні нараховано заробітну плату у розмірі 2600,00 грн. Сума виданого авансу 1190,00 грн. Гутарова є самотньою мамою і має на утриманні двох дітей віком до 18 років. Одна з них навчається у вищому навчальному закладі (державне замовлення).

Таблиця 45 Господарські операції з обліку утримань із заробітної плати

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1				
2				
3				
4				
5				

Завдання 37

Провести необхідні розрахунки та скласти бухгалтерські проводки.

Працівник хворів з 17.07.2017 р. по 28.07.2017 р (12 календарних днів). За розрахунковий період (з липня 2016 року – червень 2017 року) йому було нараховано:

- зарплату — 34200,00 грн;
- відпускні — 2210,00 грн за дні відпустки з 06.04.2017 р. по 30.04.2017 р. (24 календарних дня.);
- матеріальну допомогу разового характеру — 3000,00 грн;
- лікарняні — 1040,00 грн за дні хвороби з 09.03.2017 р. по 18.03.2017 р. включно (10 календарних днів).

Страховий стаж працівника — 6 років і 4 місяці.

Таблиця 46 Господарські операції з обліку допомоги з тимчасової
непрацездатності

№ п/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн

Завдання 38

Вказати кореспонденцію рахунків за наведеними господарськими операціями (табл. 47)

Таблиця 47 Бухгалтерські записи з нарахування сум виплат різним категоріям працівників підприємства

№	Зміст операції	Д-т	К-т
1	Нараховано заробітну плату та інші виплати, пов'язані з оплатою праці працівникам:		
1.1	- які виконують будівельні роботи господарським способом, які зайняті виготовленням основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів		
1.2	- основного виробництва		
1.3	- які виконують роботи з виправлення браку		
1.4	- зайнятим підготовчими роботами в сезонних галузях виробництва		
1.5	- які виконують роботи в межах заходів, що фінансуються за рахунок коштів цільового фінансування		
1.6	- зайнятих організацією виробництва й управління цехами, дільницями, бригадами		
1.7	- які належать до адміністративно-управлінського персоналу		
1.8	- зайнятих збутом продукції товарів, робіт, послуг		
1.9	-зайнятих дослідженнями та розробками		
1.10	-житлово-комунальних та обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів тощо		
1.11	- зайнятих ліквідацією об'єктів основних засобів		
2	Повернення працівником до каси надмірно виплачених йому коштів у зв'язку з оплатою праці		
3	Нараховано відпускні за рахунок резерву майбутніх відпусток		
4	Нараховано допомогу з тимчасової непрацездатності за рахунок фонду соціального страхування		
5	Нараховано суму матеріальної допомоги		
6	Утримано із суми заробітної плати працівника суму ПДФО		
7	Утримано із заробітної плати працівника суму погашення нестачі або відшкодування збитку від псування матеріальних цінностей		
8	Утримано із заробітної плати працівника суму адміністративного штрафу, накладеного на посадову особу підприємством за результатами перевірки та сплаченого підприємством		
9	Утримано із заробітної плати працівника аліменти		
10	Утримано із заробітної плати суму авансу, виплаченого в рахунок заробітної плати		
11	Утримано із заробітної плати працівника його заборгованість перед підприємством за неповністю використану суму, отриману у підзвіт		
12	На погашення отриманої ним позики		
13	Утримано із заробітної плати робітника суму коштів, перерахованих підприємством: — за навчання працівника (його дитини); — за лікування працівника в медичному закладі; — за проживання в гуртожитку підприємства; — за перебування на базі відпочинку, що належить підприємству; — за перебування дитини в дитячому саду		
14	Утримано із заробітної плати працівника вартість готової продукції, товарів, робіт або послуг, придбаних ним у підприємства		

Тема 9: Облік витрат підприємства

Терміни: витрати, елемент витрат, собівартість, попроцесний метод, позамовний метод, попередільний метод, нормативний метод, котловий метод, прямі витрати, непрямі витрати, адміністративні витрати, витрати на збут, загальновиробничі витрати

Нормативна база: П(С)БО 16 «Витрати», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій

Завдання 39

Встановити відповідність витрат їх ознакам

Таблиця 48 Класифікація витрат за ознаками

Ознаки	Витрати
1. За центрами відповідальності (місцем виникнення витрат)	А. витрати на виробі, типові представники виробів, групи однорідних виробів, одноразові замовлення, напівфабрикати, валову, товарну, реалізовану продукцію
2. За видами продукції, робіт, послуг	Б. витрати прямі, непрямі
3. за єдністю складу (однорідністю)	В. витрати виробництва, цеху, дільниці, технологічного переділу, служби
4. За видами витрат	Г. витрати на продукцію, витрати періоду
5. За способами перенесення вартості на продукцію	Д. витрати змінні, постійні
6. За ступенем впливу обсягу виробництва на рівень витрат	Е. витрати продуктивні, непродуктивні
7. За календарними періодами	Є. одноелементні, комплексні витрати
8. За доцільністю витрачання	Ж. витрати поточні, довгострокові, одноразові
9. За визначенням відношення до собівартості продукції	З. витрати за економічними елементами, витрати за статтями калькуляції

Завдання 40

Необхідно розкрити зміст наведених господарських операцій

Таблиця 49 Господарські операції з обліку витрат

Кореспонденція		Зміст господарської операції
дебет	кредит	
23	20	
23	66	

23	65	
23	13	
92	203	
91	66	
93	66	
79	92	
79	93	
93	66	
93	22	
23	91	
90	91	
92	13	
26	23	

Тема 10: Облік фінансових результатів

Терміни: прибуток, збиток, податок на прибуток

Нормативна база: П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями)

Завдання 41

Скласти бухгалтерські проведення за наступними господарськими операціями та визначити фінансовий результат за звітний період.

Протягом звітного періоду СТОВ «Золота Нива» було реалізовано продукції

на суму 466 800,00 грн з ПДВ, собівартістю 291 000,00 грн. При реалізації продукції підприємство понесло витрати на суму 6700,00 грн. Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу у розмірі 33 000,00 грн та ЄСВ. У результаті проведеної інвентаризації виявлено нестачу палива на суму 1300,00 грн та надлишок мінеральних добрив на суму 280,00 грн. За користування короткостроковою позикою було нараховано 12000,00 грн відсотків.

Таблиця 50 Господарські операції з обліку доходів, витрат і фінансових результатів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		дебет	кредит	

Тема 11: Облік власного капіталу

Терміни: власний капітал, статутний капітал, пайовий капітал, резервний капітал, неоплачений капітал, нерозподілені прибутки (непокріті збитки)

Нормативна база: НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, Інструкція про застосування

Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Закон України «Про господарські товариства» №1576 – XII від 19.09.91.

Теоретичний матеріал:

КАПІТАЛ = АКТИВИ - ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Завдання 42

01.06.20__р. засновниками отримано свідоцтво про реєстрацію ПАТ «Деметра» зі статутним капіталом 700000 грн. Прийнято рішення про випуск 400000 простих іменних акцій номінальною вартістю 1,75 грн. кожна. З 01.07.20__р. оголошено відкрити підписку. У липні 20__р. в оплату підписки на акції надійшли активи на суму 550000 грн. у тому числі: основні засоби – 220000 грн.; інші необоротні матеріальні активи – 70000 грн.; нематеріальні активи – 24000 грн.; виробничі запаси – 90000 грн.; молодняк тварин – 80000 грн.; готівка в касу – 9000 грн.; гроші на поточний рахунок – 57000 грн.

Необхідно за вищенаведеними операціями скласти бухгалтерські проведення (Табл.51) та визначити кінцевий залишок по рахунку 46.

Таблиця 51 Господарські операції з обліку неоплаченого капіталу

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Кореспонденція	
			дебет	кредит
1.	Проведена відкрита підписка на акції			
2.	Надійшли активи в оплату підписки на акції:			
2.1.	основні засоби			
2.2.	інші необоротні матеріальні активи			
2.3.	нематеріальні активи			
2.4.	виробничі запаси			
2.5.	молодняк тварин			
2.6.	готівка в касу			
2.7.	гроші на поточний рахунок			
	Разом			

Завдання 43

Необхідно скласти бухгалтерські проведення (Табл.52) та провести відповідні розрахунки. ПАТ «Кіпріда» 10 вересня 20__р. здійснило підписку на

15000 акцій номінальною вартістю 10 грн. і ціною 15 грн. кожна.

Таблиця 52 Господарські операції з обліку власного капіталу акціонерного товариства

№ п/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн.	Кореспонденція	
			дебет	кредит
1.	Здійснено підписку на 15000 акцій номінальною вартістю 10 грн.			
2.	Визначено емісійний дохід (суму визначити)			
3.	Викуплено 1500 акцій у акціонерів, у тому числі: - 500 акцій за номінальною вартістю; - 500 акцій за ціною нижчою за номінальну вартість (9 грн.) (суму визначити) - 500 акцій за ціною вищою за номінальну вартість (12 грн.) (суму визначити)			
4.	Анульовано 500 акцій, викуплених за номіналом і 500 акцій, викуплених за ціною вищою за номінальну вартість - номінальна вартість анульованих акцій (суму визначити) - на суму, що перевищує номінальну вартість анульованих акцій (суму визначити)			
5.	Повторно випущено в обіг 500 акцій, викуплених за ціною нижчою за номінальну вартість (9 грн.). акції реалізовано за ціною 12 грн. (суму визначити)			

Завдання 44

Необхідно написати кореспонденцію рахунків до наведених господарських операцій (Табл.53)

Таблиця 53 Відображення в бухгалтерському обліку операцій зі створення та використання резервного капіталу

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1.	Формування (поповнення резервного капіталу за рахунок прибутку підприємства)			65500
2.	Використано частину резервного капіталу на збільшення розміру статутного			20000
3.	Використано резерв на покриття збитків			25000

Завдання 45

ПрАТ «Титан» за підсумками року отримало прибуток 156890 грн. На зборах засновників прийнято рішення нарахувати дивіденди і направити їх на збільшення

статутного капіталу. Відповідні зміни зареєстровані в установчих документах. Сума нарахованих дивідендів складає 106325 грн.

Таблиця 54 Відображення господарських операцій з обліку дивідендів акціонерного товариства

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція		Сума, грн.
		дебет	кредит	
1.	Використання прибутку на нарахування дивідендів			106325
2.	Нараховано дивіденди			106325
3.	Реінвестовано дивіденди в статутний капітал			106325

Завдання 46

На підставі наведених кінцевих залишків рахунків (Табл. 55) необхідно скласти I розділ пасиву балансу «Власний капітал» та визначити його підсумок (Табл. 56).

Таблиця 55 Залишки по рахунках

Код рахунку	Сума, грн.
40	1254600
60	63000
42	69000
50	12000
43	313200
46	367000
66	9800
45	321000
44	56989

Таблиця 56 I розділ пасиву балансу «Власний капітал»

I Власний капітал		
Стаття	Код рядка	Сума, грн.
Зареєстрований капітал	1400	
Капітал у дооцінках	1405	
Додатковий капітал	1410	
Резервний капітал	1415	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	
Неоплачений капітал	1425	()
Вилучений капітал	1430	()
Усього за розділом I	1495	

Тема 12: Фінансова звітність

Терміни: фінансова звітність, Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності, операційна діяльність, інвестиційна діяльність, фінансова діяльність

Нормативна база: НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями), Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.99р. №291 (зі змінами і доповненнями),

Завдання 47

Використовуючи нижченаведені дані, складіть ф. 1 фінансової звітності «Баланс»

Таблиця 57 Вихідні дані для складання ф. 1 «Баланс»

№ п/п	№ Рахунку	Кінцеве сальдо, грн
1	10	807064
2	13	187000
3	207	32384
4	44	227020
5	16	470189
6	50	303000
7	203	57234
8	377	5337
9	43	19200
10	30	2600
11	40	892524
12	63	8082
13	21	257196
14	27	69000
15	232	3800
16	31	167000
17	66	25400
18	201	14378
19	60	48000
20	42	282000
21	208	76070
22	47	4185
23	372	300
24	231	21000
25	65	2952
26	64	7189
27	68	27000
28	15	50000

МОДУЛЬ III Управлінський облік

Тема 13: Управлінський облік в менеджменті

Терміни: управлінський облік,

Завдання 48

Підприємство «Сатурн» у звітному році мало такі показники витрат, грн.:

- придбання сировини і матеріалів – 75300;
- транспортування сировини від постачальника – 1680;
- прямі витрати на оплату праці – 69000;
- непрямі витрати на оплату праці виробничого персоналу – 27780;
- витрати на реалізацію продукції – 33160;
- загальногосподарські витрати – 20000;
- витрати на утримання і експлуатацію обладнання – 25620;
- адміністративні витрати – 61080;
- інші загальновиробничі витрати – 11400.

Дохід від реалізації продукції становив 385500 грн.

Таблиця 58 Залишки на рахунках запасів у звітному році

Рахунок	На початок року	На кінець року
Сировина і матеріали	13290	14610
Незавершене виробництво	4410	6450
Готова продукція	30720	56880

Необхідно визначити:

- вартість витрачених на виробництво матеріалів;
- загальну суму поточних витрат на виробництво;
- собівартість виробленої готової продукції;
- собівартість реалізованої продукції;
- валовий, операційний і чистий прибуток.

Тема 14: Витрати на виробництво і калькулювання собівартості продукції

Терміни: прямі витрати, непрямі витрати, вичерпані витрати, невичерпані витрати, витрати на продукцію, витрати періоду, основні витрати, накладні

витрати, релевантні витрати, постійні витрати, змінні витрати, дійсні витрати, можливі витрати, маржинальні витрати, контрольовані витрати, неконтрольовані витрати, функція витрат

Завдання 49

На початок звітнього періоду в господарстві залишалось 745 голів великої рогатої худоби, живою масою 745 ц і вартістю 189713 грн. за звітний період надійшло: 510 голів приплоду масою 112 ц, вартістю 71799 грн.; куплено в інших господарствах – 50 голів, масою 50 ц, вартістю 10000грн.

За звітний період вибуло: реалізовано 244 голови, масою 535 ц; забито на м'ясо – 50 голів, живою масою 50 ц; загинуло з вини господарства – 16 голів живою масою 8 ц.

Залишилось на кінець року 995 голів, живою масою 750 ц.

Витрати на вирощування і відгодівлю великої рогатої худоби за звітний період склали 338518грн., з них віднесено на гній 1200 грн.

Визначити фактичну собівартість 1 ц приросту молодняка, 1 ц живої маси. Розрахунки оформити в наступній таблиці.

Таблиця 59 Розрахунок фактичної собівартості 1 ц живої маси молодняка великої рогатої худоби і тварин на відгодівлі

№п/п	Показники	Кількість, голів	Жива маса, ц	Сума, грн.
1.	Залишок на початок року			
2.	Приплід			
3.	Приріст живої маси			
4.	Закуплено			
5.	Разом надійшло			
6.	Разом із залишком на початок року			
7.	Реалізовано			
8.	Забито на м'ясо			
9.	Загинуло з вини господарства			
10.	Залишок на кінець року			
11.	Фактична собівартість 1 ц приросту живої маси			
12.	Фактична собівартість 1 ц живої маси			

Завдання 50

Використовуючи метод розвинутого директ-костингу, визначити:

- А) маржинальний дохід по виробу;
- Б) маржинальний дохід по підприємству;
- В) чистий дохід підприємства.

Таблиця 60 Вихідні дані

№п/п	Показники	Сума, грн.
1.	Виручка від реалізації	92160
2.	Амортизація обладнання та приміщення цеху	4160
3.	Сировина та основні матеріали	25410
4.	Заробітна плата виробничих працівників	14410
5.	Витрати на освітлення та опалення цеху	10280
6.	Електроенергія на технологічні потреби	8600
7.	Поточний ремонт обладнання	3720
8.	Витрати на рекламу та реалізацію продукції	3200
9.	Адміністративні витрати	2600

Пояснення: для розв'язання задачі слід скористатися методикою ступеневого покриття постійних витрат у сумі маржинального доходу.

Завдання 51

На основі наведених даних визначити невідомі показники, використовуючи рівняння точки беззбитковості

Таблиця 61

Варіант	Виручка від реалізації, грн.	Обсяг реалізації, кількість одн.	Ціна одиниці, грн.	Змінні витрати, грн.		Постійні витрати, грн.		Маржа, грн.		Прибуток, грн.	
				на одиницю	на обсяг	на одиницю	на обсяг	на одиницю	на обсяг	на одиницю	на обсяг
1			100				60000	30			
2							80000	50			20000

Завдання 52

Підприємством зібрано 20000 ц повноцінного зерна озимої пшениці та 1500 ц зерновідходів із вмістом в них зерна 60%. Витрати на вирощування цієї культури

(без вартості соломи) становили 292600 грн.

Необхідно визначити собівартість одержаної продукції.

Тема 15: Облік фінансових результатів за центрами відповідальності

Терміни: центр відповідальності, основні центри відповідальності, функціональні центри відповідальності, госпрозрахункові центри відповідальності, аналітичні центри відповідальності, центр витрат, центр прибутку, центр інвестицій

Завдання 53

Таблиця 62 Показники роботи виробничого підрозділу підприємства «Чиж» за звітний місяць

Показник	За планом	Фактично
Обсяг виробництва і реалізації, шт.	1500	2000
Ціна реалізації, грн. за одиницю продукції	200	198
Собівартість одиниці продукції, грн. за одиницю продукції	180	182

Необхідно визначити:

- 1) валовий прибуток підрозділу за звітний період (за планом і фактично);
- 2) відхилення валового прибутку в цілому та під впливом окремих факторів: обсягу продажів, ціни реалізації, собівартості продукції.

Завдання 54

Запланований обсяг виробництва й реалізації продукції 2000 шт. Нормативні затрати на одиницю продукції:

1. матеріали 15 кг по 3 грн. за 1 кг.
2. трудові затрати 3 години праці при ставці 4 грн. за 1 год.
3. загальновиробничі витрати:
 - змінні 4 грн. за 1 год.
 - постійні 12 грн. за 1 год.

Фактично вироблено 2800 шт., а витрати на виробництво становили:

1. матеріали 44000 кг на суму 176000 грн.
2. трудові затрати 13600 годин, 68000 грн.

3. накладні витрати:

- змінні 44000 грн.
- постійні 24000 грн.

Необхідно визначити загальну суму відхилень фактичних витрат від нормативних (запланованих) показників і зробити розрахунок для кожної статті суми відхилень за рахунок конкретних чинників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчо-нормативні документи

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: інструкція затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : <http://www.dtk.com.ua/show/2bi>
2. Інструкції про порядок відкриття та використання, рахунків у національній та іноземній валюті [Електронний ресурс] : постанова від 12.11.2003 № 492 / Національний банк України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1172-03>
3. Митний кодекс України [Електронний ресурс] : за станом на 01 квітня 2016р. / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : за станом на 01 червня 2016р. / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Положення про митні декларації [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012р № 450. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF>.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.
7. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [Електронний ресурс] : наказ від 26.04.2000 № 91 / Міністерства фінансів України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>

8. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність» [Електронний ресурс] : наказ від 30.07.99р. № 176 / Міністерства фінансів України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0553-99>.

9. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [Електронний ресурс] : наказ від 10.08.2000 р. №193 / Міністерство Фінансів України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.

10. Про затвердження плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ від 30.11.1999 р. № 299 / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PlanSchetov.aspx>.

11. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 16.04.91р. №959/12 / Верховна Рада України. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

12. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті [Електронний ресурс] : закон України від 23.09.94р № 185/94-ВР / Верховна Рада України – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80>

13. Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження [Електронний ресурс] : закон України від 17 лютого 2000 року № 1457-III / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1457-14>

14. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа [Електронний ресурс] : наказ

від 30.05.2012 № 651 / Міністерство фінансів України – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>

15. Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. № 98. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/98-2011-%D0%BF>.

16. Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 № 93. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/93-2003-%D0%BF>

Рекомендовані офіційні сайти

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

2. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua

3. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua

4. Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minagro.gov.ua

5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sts.gov.ua/>

6. Миколаївський національний аграрний університет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oblik.mnau.edu.ua/>

Навчально-методичне видання

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для виконання практичних завдань та самостійної роботи
здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка» денної форми навчання

Укладачі: **Потривасва** Наталя Володимирівна
Пісоченко Тетяна Сергіївна

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. ____
Тираж ____ прим. Зам. № ____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.